

Етнички знамиња ќе се веат во 19 општини во Македонија. Во 16 единици на локалната самоуправа, заедно со државното знаме ќе се истакнува и симболот на Албанците, во две општини знамето на Турците, а во една знамето на Ромите.

За Лилјана Поповска, пратеник во Собранието на РМ, во Предлог- законот за употреба на знамињата на заедниците во РМ, спорни се три работи: употребата на знаме на друга држава, начинот на употреба на знамињата на етничките заедници и начинот на избор на знаме на етничката заедница.

"Тоа што албанското знаме ќе се вее во 16 општини, каде Албанците се мнозинство, не значи екстериторијална загрошеност на РМ, бидејќи во Законот е регулирано покрај државното знаме на Република Македонија, да се вее и знаме на таа етничка припадност", вели Субхи Јакупи, заменик-министер за правда.

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Општините Струга, Тетово, Гостивар, Дебар, Чаир, Сарај, Арачиново, Брвеница, Врапчиште, Желино, Зајас, Боговиње, Липково, Осломеј, Студеничани, Теарце, се населени со мнозинско албанско население. Тоа значи дека во овие средини, пред и во објектите на локалната власт, покрај македонското знаме - сонцето, ќе се вее и албанскиот орел. Се разбира, доколку Предлог-законот за употреба на знамињата добие зелено светло од Законодавниот дом. Исто така, според овој Предлог, во Центар Жупа и Планица, општини во кои е доминантна турската заедница, ќе се вее турското знаме, а во Општина Шуто Оризари - ромското. Всушност, со Законот за симболите, на етничките заедници во државава им се овозможува да си избераат симбол кој го чувствуваат како свој, без разлика дали станува збор за знаме на странска држава. За потсетување, само пред некое време се тврдеше дека знаме на туѓа држава може да се истакне само на дипломатско-конзуларните претставништва и при официјални посети на странски државници. Експертите коментираат дека сè друго означува екстериторијалност, а бидејќи покрај албанското ќе стои и знамето на Македонија, тоа би значело земја во земја. Според нив, ако станува збор за етничка група, таа треба да има симбол кој не е идентичен со симбол на друга држава.

Претставниците на ДУИ успеаја да го истуркаат своето и велат дека знамето на Албанија е национално албанско знаме, со кое се идентификуваат сите Албанци. Всушност, државното и ет-

ничкото албанско знаме во општините со повеќе од педесет отсто припадници на оваа заедница ќе бидат истакнати и пред државните органи, јавните служби, пред правни лица основани од општините, на улиците, плоштадите. Законот прецизира дека такво нешто ќе се случува и во деновите на државни и на општински празници, при пречек и испраќање на шефот на државата, премиерот и на членовите на Владата, но и при официјално доаѓање на претседател или премиер на странска држава, на суверен или овластен претставник на меѓународната заедница. Пред Собранието, Владата и министерствата ќе се истакнува само државното знаме. Опозиционите партии на Албанците не се согласуваат со ваквото решение и бараат нивното знаме да се вее во општините во кои тие се застапени со најмалку 20 отсто.

РЕАКЦИИ

Сè ова предизвика лавина реакции во јавноста, а коментарите се движат во насока на тоа дека знамиња на туѓи држави означуваат територијални претензии. Пратеничката на ЛДП, Лилјана Поповска, вели дека иако самиот Закон се однесува на употребата на симболите на етничките заедници, со кој тие треба да се идентификуваат, и е дел од Рамковниот договор, она што се предлага, односно употреба на државни знамиња како симболи на етничките заедници, е надвор од Законот.

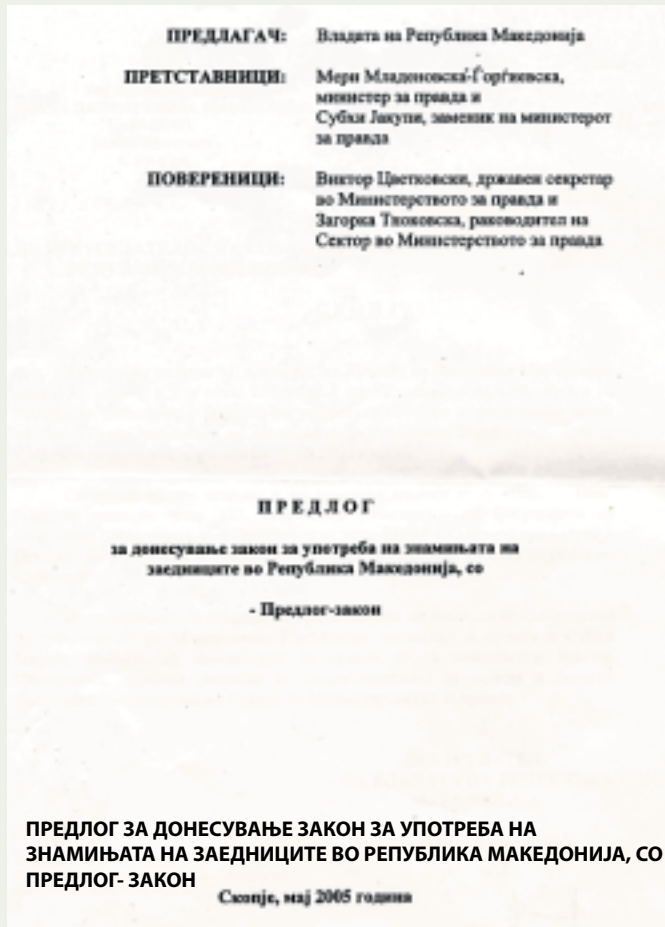
"За мене тоа е сосема неприфатливо, затоа што се знае што означува едно државно знаме - означува обележување, припадност на одредена територија. Која би била пораката ако се вее знаме на друга држава на одредена територија - пораката би била сосема погрешна. Значи, тоа е нешто што е неприфатливо, а од друга стра-

ДРЖАВА ВО ДР

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА

на има и два други момента (вака како што предлагаат коалиционите партнери), кои се неприфатливи, а се поврзани со употребата на знамето. Имено, проблем е и начинот на истакнување знаме, затоа што се спомнува дека знамињата ќе се истакнуваат паралелно, државно знаме со знаме на етничка заедница. Тоа е спротивно на Законот за знаме, грб, химна, односно спротивно со симболите на Република Македонија, каде што точно се знае дека знамето на РМ секогаш се истакнува на растојание од 2 метра, повисоко и е поголемо од било кое друго знаме. Се спомнува знаме на етничка заедница, а всушност според Законот за знамиња во Македонија и според Законот за локална самоуправа се знае дека во една општина на јавни објекти можат да се истакнуваат државното знаме и знамето на локалната самоуправа. Ова што сега се заговара индиректно кажува дека покрај

БАРАЊА

Една од главните забелешки на опозиционерите е и дека знамињата на етничките заедници во Македонија треба да се разликуваат од знамето кое го имаат во своите матични држави. Постојат најави дека владејачката ДУИ ќе бара да се сменат знамето, грбот и химната зашто смета дека Албанците не можат да се идентификуваат со овие државни симболи, со коментар дека тоа се симболи на друга држава и на друго време.

"Сите ние - додава Поповска - како политичари треба да бидеме сериозни и одговорни пред своите изјави. Верувам дека ДУИ ќе си ги испочитува својата изјава и својот став, кои ги даде кога влегувавме во коалицијата "За Македонија заедно". Тогаш услов за владината коалиција беше потпишување официјален став, изјава, со која тие ги прифаќаат сите државни симболи. Тие изјавија дека РМ ја прифаќаат како своја држава и тоа беше услов за да можеме да соработуваме и јас верувам дека колегите ќе го испочитуваат тој став и дека сè ова ќе остане на ниво на шпекулации".

Нејзин став во однос на барањето на ВМРО-ДПМНЕ, според кое Парламентот на Албанија треба да донесе одлука со која ќе забрани државното знаме да се користи како малцинско, општинско или на било кој друг начин надвор од границите на земјата, бидејќи на тој начин Албанија ќе докаже дека нема територијални претензии кон соседите, е дека пратениците во РМ треба да се занимаваат со нашите закони.

Коментарите се однесуваат и на тоа дека со овој Предлог-закон има кршење на одредбите на Рамковниот договор, според кој знамињата на малцинствата треба да се користат за локални цели, а не да се истакнуваат на јарболите на државните институции.

"Апсолутно - вели Попов-

ците на локалната самоуправа. Тоа е предвидено и во законите. Таму каде што има мешан состав треба да биде применето Бадинтерово мнозинство, при што треба да се води сметка и за приемчивоста кај малцинските заедници, за македонските претставници.

Претставниците на власта се обидуваат противниците на овој Предлог-закон да ги убедат во неговата коректност преку примерот со Романија, каде што унгарското малцинство за свое обележје го имало знамето на Унгарија. Од друга страна, пак, се посочува дека овој пример треба да биде преседан, а не правило....

Лилјана Поповска прашува зошто ние секогаш земаме еден пример во светот и тој пример го практикуваме. И според неа овој пример е преседан кој во одредени околности од одредени причини бил прифатен.

"Меѓутоа - додава таа - ако цел свет тоа не го применува,

значи веројатно тоа не е нешто што е применливо и прифатливо".

Владата верува дека овој Закон нема да "падне" на Уставен суд, како што тоа се случи во 1997 година. Премиерот тврди дека решението кое го понудиле не значи никакво нарушување на територијалниот интегритет и дека се регулира употребата на етничките симболи на заедницата, а не на државата.

"Ако Уставниот суд работи според Законот, а јас верувам дека така ќе постапува, тогаш овој Закон секако дека ќе падне на Уставен суд. Ова уште еднаш покажува дека луѓето од Владата доаѓаат во одредени ситуации, примери на нови рамковни договори. Практично, Владата не знам по кој пат донесува предлози кои излегуваат далеку од Рамковниот договор и секој ваков предлог, закон, значајна нова рамка, нов мини рамковен договор, кој нема врска со основниот", истакнува Поповска.

ЖАВА

овие две би имало и некакви дополнителни знамиња на етничките заедници. Тогаш на што ќе личат тие наши општини, на згради на ООН? Ги доведуваме работите до апсурд", вели Поповска.

Според неа, етничките заедници националниот идентитет треба да го изразуваат преку знамињата на локалните самоуправи, кои ќе се избираат таму каде што тие живеат. Тоа значи дека во тоа знаме на таа општина тие ќе го вградат и својот идентитет, на некој начин ќе изразат дел од својот бит. Но, во тој случај јасно е дека тоа ниту може да биде знаме на туга држава ниту, пак, може однапред да биде договорено едно знаме кое ќе се вее низ цела Македонија каде што припаѓа некоја заедница, затоа што одлуките на локалната самоуправа треба да се носат во советите на едини-

ска - децентрализацијата ја има таа функција, да овозможи локални проблеми да се решаваат на локално ниво и граѓаните да имаат можност што поблиску на пониско, непосредно ниво да одлучуваат за работите кои се од нивен интерес во местото на нивното живеење. Целото ова политизирање околу локалните прашања, сметам дека е штетно и непотребно. Ние навистина имаме многу работи кои треба да ги решаваме, а секоја локална самоуправа најпрво треба да си ги исчисти дворовите, околината, да обезбеди подобри услови за живеење, за учење на децата, здравствени услуги, социјална заштита. Тоа се многу сериозни и важни работи од кои зависи квалитетот на живеење. Крајно време е да се насочиме кон животни прашања и проблеми и да не се злоупотребува народот за политички цели на одредени политички елити од било која заедница.

И покрај тоа што во Предлог-законот се предвидени казни за оние кои нема да ги почитуваат одредбите од Законот, постои стравување дека сè тоа ќе биде злоупотребено, односно нема да се истакнува македонското знаме.

Поповска потенцира дека оваа материја толку многу се искомплицира, се прави нејасна, од едноставна се прави матна, така што човек може сешто да очекува.

"Негативно ќе се изјаснам за овој Предлог-закон, и дополнително, доколку се изгласа, ќе бидам иницијатор за покренување постапка пред Уставен суд", заклучува Поповска.

ТОЛЕРАНЦИЈА

Со цел да бидеме што пообјективни, нашиот неделник за овој Предлог-закон побара коментар и од заменик-министерот за правда Субхи Јакупи.

Тој вели дека за овој Предлог-закон треба да се најде политички консензус. Според него, тоа што албанското знаме ќе се вее во 16 општини, каде што Албанците

се мнозинство, не значи екстериторијална загроеност на РМ, бидејќи во Законот е регулирано покрај државното знаме на Република Македонија, да се вее и знаме на мнозинската етничка припадност. Исто така, во две општини ќе се вее турското знаме, а во една ромското.

"Знамето на Албанците кои живеат овде - коментира Јакупи - е национално знаме на Албанија. Значи, тоа е и државно и национално знаме, нема разлика во тоа".

На прашањето дали кога ќе се организираат спортски натпревари меѓу две албански екипи ќе се вее само албанско, а не и македонско знаме, Јакупи објаснува дека треба да видиме како се организирани тие натпревари,

никаква загриженост, зошто нема да има никаква злоупотреба на државата. Треба да сфатиме дека со тоа што ќе се вее албанското знаме не правиме никаква поделба. Мораме како мултиетничка држава да мислиме и да бидеме потолерантни, да гледаме и на економскиот аспект. Сега како мултиетничка држава имаме многу добра шанса и можеме да бидеме понапред од другите држави во регионот. И не само како заменик - министер за правда, но и како граѓанин сметам дека работите одат во нагорна линија. Доаѓам од мешана средина со разни ентитети, од Гостивар, таму почнаа повеќе да се дружат Македонците и Албанците. Гледам многу Македонци сакаат

дата ќе остане доследна на предложеното, односно албанското знаме да се употребува само во оние средини каде што Албанците се повеќе од 50 отсто, а не и како што бараат ПДП и ДПА и во оние со повеќе од 20 отсто, Јакупи вели:

"Јас сум заменик-министер за правда, а во Собранието сум претставник на Владата. Во процедурите во Собранието постои комисија, па има редовна собраниска седница на која ќе се дискутира за Предлог-законот. Мислам дека пратениците ги знаат своите права, дека можат да поднесуваат амандмани. Меѓутоа, ние како претставници на Владата опстојваме на ставот на Предлог-законот така како што е поднесен. Сметам дека овој Закон произлегува од Рамковниот договор, од уставните амандмани, со поткрепа на нивните акти и мислам дека треба да мислиме добро и за натаму. Меѓутоа, не само јас како Албанец да добијам, треба да гледаме да бидат задоволни и оние кои живеат во таа средина. Мислам дека ова е многу значаен Закон, а по Законот за употреба на симболите доаѓа Законот за јазиките. Треба да делуваме конструктивно, да мислиме за државата", коментира Јакупи.

Тој не верува во шпекулациите дека ДУИ ќе бара промена на грбот, знамето, химната, бидејќи наводно не се препознавале во тие симболи.

"Не верувам во такво нешто и не е момент ние да условуваме. Ова е договор, тоа што постои од тој Рамковен договор. Ние како коалиција треба да работиме да ги донесеме законите кои останаа и мислам дека во шпекулациите нема никаква реалност. Ние не сме ортаци, ние се договараме. Многумина не сакаат да бидат конструктивни, делуваат деструктивно, за да можат да добијат поени, за тоа треба добро да размислиме и да го изградиме она што нам како Република Македонија ни треба", вели Јакупи.

СУБХИ ЈАКУПИ

односно дали се организирани од општините или приватно, дали станува збор за правно лице. На пример, ако станува збор за "Шкендија", на стадионите покрај државното треба да се вее и знамето на етничката заедница која е мнозинство во таа средина.

"Во Предлог-законот е предвидено во приватниот живот, во свадбите, при културните и спортските манифестации, да се употребува само знамето на етничката заедница. Ние како носители на Законот мислиме дека на овој начин нема потреба од

да го научат и албанскиот јазик, а и ние како ентитети сакаме подобро да го совладаме македонскиот јазик. Веќе не постојат некои бариери. Затоа треба да бидеме потолерантни. Овој предлог го поздравува ЕУ и Стејт департаментот и, ако размислиме, можеме само да добиеме како мултиетничка држава и да им бидеме пример и на многу други држави кои имале некои конфликти, а сега постои друг дух, толеранција, и одиме напред", вели Јакупи.

На прашањето дали Вла-